

Quickscan flora en fauna

Zuider Buiten Spaarne 22, pand 'Koningstein', Haarlem

Projectnummer: 7185
Datum: 3-4-2015
Projectleider: Rob van Dijk
Opgesteld: Yann Horstink

De gemeente Haarlem is voornemens om het zeven verdiepingen hoge pand 'Koningstein' aan de Zuider Buiten Spaarne 22 in Haarlem te slopen. Op locatie zal nieuwbouw gerealiseerd worden. Voor de realisatie van deze ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan natuurwetgeving en -beleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

De eerste stap in deze toetsing is de quickscan flora en fauna. De quickscan richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties vanuit de natuurwetgeving en -beleid. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Methode

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de situatie beoordeeld op de geschiktheid voor de verwachte soorten/soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is uitgevoerd op 24 maart 2015 door Yann Horstink, ecologisch adviseur van Eelerwoude. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek).

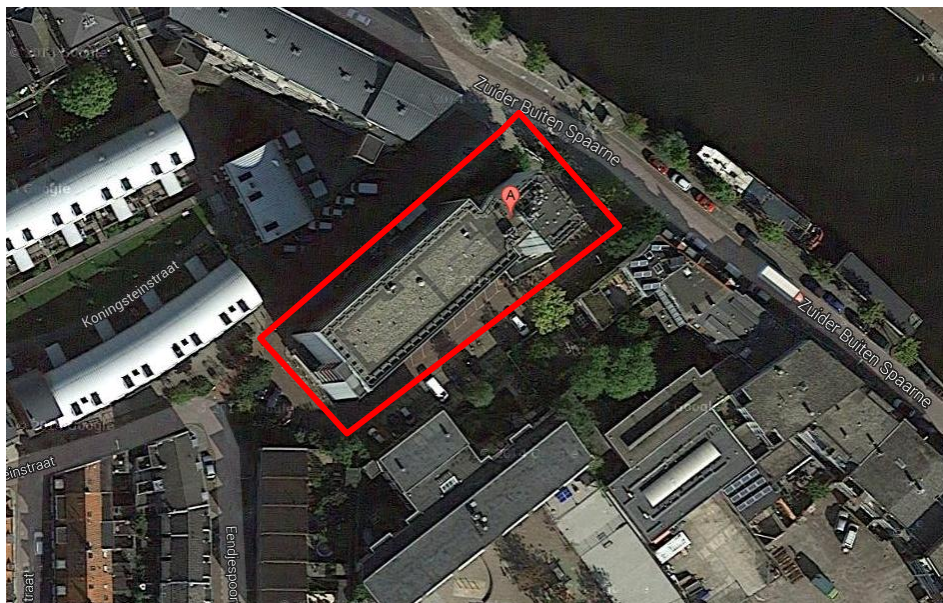
Figuur 1. Sfeerbeelden planlocatie.

Huidige situatie en ontwikkeling

Het pand 'Koningstein' ligt op korte afstand van de oude binnenstad van Haarlem, aan de singel Zuider Buiten Spaarne, ten westen van de rivier de 'Spaarne' (zie Figuur 2). Het staat te midden in de woonwijk 'Haarlemmerhoutkwartier', in de buurt 'Rozenprieel'. In deze buurt staan meerdere grotere, deels nieuwbouwpanden. Het overgrote deel van het Haarlemmerhoutkwartier bestaat echter uit herenhuizen.

Langs de singels en straten staan bomen. Zo ook langs de Spaarne en rondom het gebouw zelf. De straten zijn allemaal voorzien van straatverlichting, hoewel de Spaarne zelf niet verlicht is. Het pand heeft rondom gevelverlichting. Vrijwel de gehele omgeving is verhard, met uitzondering van delen van de oevers. In Figuur 1 staan enkele sfeerbeelden van de locatie.

Het 7 verdiepingen hoge pand Koningstein staat al enige tijd leeg en oogt daardoor vervallen. Verf bladdert af en ramen zijn kapot, maar provisorisch geplakt. Het voornemen van de gemeente is dan ook het pand in 2015 te verkopen aan een projectontwikkelaar, zodat het gesloopt kan worden, waarna nieuwbouw met woonbestemming gerealiseerd dient te worden.

Figuur 2. pand Koningstein (rood omkaderd)

Beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 gebieden worden beschermd door de Natuurbeschermingswet 1998. Op ruim 2,5 kilometer afstand ligt het meest nabije Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied en de aard van de ruimtelijke ontwikkeling worden negatieve effecten op beschermde natuurwaarden van het Natura 2000-gebied niet verwacht. Er is geen aanleiding voor een verdere toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied en het omliggende gebied maken geen deel uit van het Nederlands Natuurnetwerk (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur). Nadere toetsing is niet aan de orde.

Beschermde soorten en effecten Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). De wet verbiedt onder meer om beschermde soorten te verstoren, doden, vervoeren, bezit en handel. Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig of u werkt conform een gedragscode.

De beschermde soorten zijn verdeeld in vijf beschermingsniveaus:

- licht beschermde soorten (tabel 1 van de Flora- en faunawet);
- middelmatig beschermde soorten (tabel 2 van de Flora- en faunawet);
- zwaar beschermde soorten (tabel 3 van de Flora- en faunawet);
- vogels;
- vogels waarvan de nesten het hele jaar zijn beschermd.

Op basis van het veldbezoek kan worden geconcludeerd dat het plangebied slechts voor een beperkt aantal beschermde soorten van belang is. Dit betreft enkel licht beschermde soorten en algemene vogelsoorten. Andere beschermde soortgroepen worden op basis van het aanwezige leefgebied niet in het plangebied verwacht. Dit betreft strikt beschermde planten, grondgebonden zoogdieren, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelde. Voor deze soorten is geen geschikt leefgebied aanwezig en/of de locatie ligt te geïsoleerd.

Licht beschermde soorten

In het plangebied kunnen verscheidene licht beschermde soorten grondgebonden zoogdieren voorkomen. Dit betreft soorten zoals (spits)muizen en mogelijk ook sporadisch een gewone pad of bruine kikker. Het plangebied is zeer soortenarm. Het bevat geen waterelementen, zeer weinig vegetatie (enkele zeer kleine, verwaarloosde plantsoenen) en is grotendeels bestraat. Het pand is hermetisch afgesloten. Er zijn geen gaten waargenomen in de betonmuren, kozijnen of in luchtroosters (deze zijn met fijn gaas afgedicht). Ook dilatatievoegen/kitnaden en daktrimmen zijn hermetisch gesloten.

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een tijdelijk verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling, een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

Middelmatig beschermde soorten

Middelzwaar beschermde soorten zijn op grond van verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren redelijkerwijs uit te sluiten. Geschikt habitat ontbreekt hiervoor. Omdat het pand aan de Spaarne staat is er ruim aandacht besteed aan mogelijke groeiplaatsen van beschermde muurplanten, zoals tongvaren en gele helmblom. Ook deze zijn niet aangetroffen, ook niet in de directe omgeving buiten het plangebied.

Zwaar beschermde soorten

Zwaar beschermde soorten zijn op grond van verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren redelijkerwijs uit te sluiten. Geschikt habitat ontbreekt hiervoor. Omdat dergelijke grote stadspanden als verblijf kunnen dienen voor vleermuizen, zoals de gewone dwergvleermuis en laatvlieger, is hier veel aandacht naar uit gegaan. Panden in de omgeving van de planlocatie zijn dit wel, waardoor de aanwezigheid van vleermuizen rondom het plangebied voor de hand ligt. Daarom is met een verrekijker uitvoerig onderzocht of het pand openingen heeft, zoals gaten en scheuren in de betonmuren, open dilatatie- en kitvoegen, ruimtes onder dakranden, etc. Er zijn geen openingen waargenomen in het pand. Alleen in de aluminiumkozijnen zijn ontluchtingsgaten waar te nemen, maar die zijn dusdanig klein (enkele millimeters breed) dat toegang door vleermuizen hier onmogelijk is. Tevens worden de zwarte kozijnen aan de buitenzijde zeer warm wat hen ongeschikt maakt als verblijf. De aanwezige daktrim zit strak tegen de gevel aan, waardoor ook hier geen verblijven mogelijk kunnen zijn. Het gebouw is dan ook niet geschikt bevonden als verblijf voor vleermuizen. Wel kunnen vleermuizen hun vliegroute langs het gebouw hebben, of er foerageren. Door werkzaamheden uitsluitend overdag uit te voeren en geen bouwverlichting te gebruiken (m.n. in actieve periode van vleermuizen- april t/m november) kan het gebied blijven functioneren als vliegroute of foerageergebied voor vleermuizen.

Vogels

In het plangebied komen algemene broedvogels voor, zoals merel en kokmeeuw. Daarnaast is de omgeving (voornamelijk de herenhuizen in het Haarlemmerhoutkwartier) ook geschikt voor huismus en gierzwaluw, waarvan de nesten een jaarrond beschermde status hebben. Er zijn geen mogelijke nesten van gierzwaluw en huismussen waargenomen binnen of direct buiten het plangebied. Het pand leent zich ook niet voor dergelijke soorten. Er zijn geen nisjes of openingen waarin deze soorten kunnen broeden. Ook van andere vogels zijn geen nesten waargenomen, maar de minst kritische soorten kunnen broeden in naastgelegen plantsoenen of bomen. Het dak is niet bezocht tijdens het veldbezoek. Men moet ook hier rekening houden met het gebruik door broedvogels. Ten tijde van het veldbezoek vlogen veelvuldig kokmeeuwen op het dak. Het is niet uit te sluiten dat zij hier gebruik van maken als nestlocatie. Met de ontwikkeling worden dan ook mogelijke nesten van vogels binnen het plangebied aangetast.

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat

versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen uitgevoerd mogen worden. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Dit dient te worden vastgesteld door een ecooloog.

Conclusie

De aanwezigheid van middelzwaar en zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren, vogels met jaarrond beschermde nesten, reptielen, amfibieën, vissen en ongewervelde is op grond van het veldbezoek en/of verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren uit te sluiten.

Indien rekening wordt gehouden met broedende vogels (zoals meeuwen op het dak van het pand) en vleermuizen (werkzaamheden uitsluitend overdag uitvoeren) worden met de voorgenomen ontwikkelingen geen negatieve effecten verwacht op beschermde soorten. Op deze wijze is een ontheffing Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

Literatuur

- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.
- Koninklijke Vermande (1999-2009). *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*. SDU Uitgeverij, Den Haag
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2004). *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.
- Landschapsbeheer Flevoland (2011). *Vleermuisvriendelijk bouwen. Een handreiking voor huiseigenaar, architect en beleidsmedewerker*. Een samenwerking tussen Landschapsbeheer Flevoland, Zoogdiervereniging en Tauw bv. Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad.
- Limpens, H. , K. Mostert en W. Bongers (1997). *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen*. Utrecht: KNNV Uitgeverij.

Natura 2000: - www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

Soortinformatie: - www.zoogdiervereniging.nl

- www.ravon.nl

- www.libellennet.nl

Waarnemingen: - www.telmee.nl